

Polsslag **Ondernemend** Limburg

januari 2018

*VKW Limburg en UNIZO Limburg houden de **vinger**
aan de pols van de Limburgse economie*

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

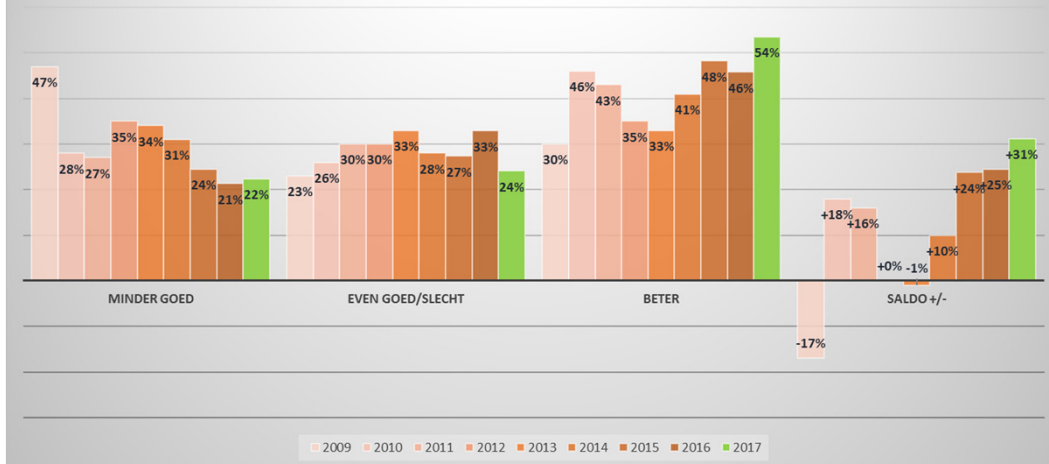
POL Themabevraging

januari 2018

‘Outlook 2018’

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Evaluatie afgelopen jaar (2017) (In vergelijking met voorgaand jaar)

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Evaluatie 2017 volgens sector - in vergelijking met evaluatie 2016

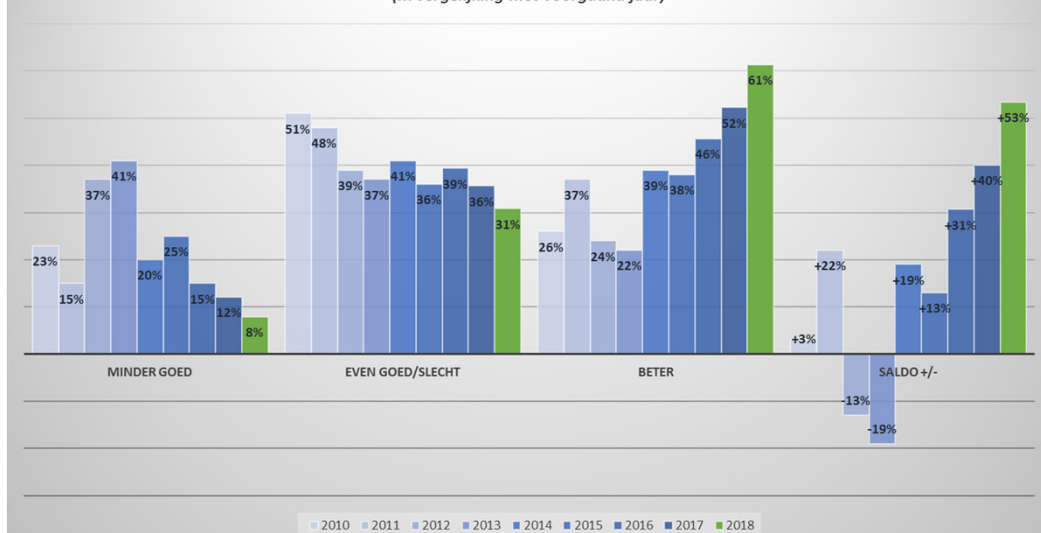
Sector	minder goed	even goed/slecht	beter	Saldo +/- 2017	Vergelijking: Saldo +/- 2016
Bouw	20%	30%	51%	+31%	+13%
Detailhandel	35%	29%	36%	+2%	+3%
Diensten	21%	26%	53%	+33%	+32%
Groothandel	21%	16%	63%	+42%	+30%
Productie	20%	11%	70%	+50%	+50%
Eindtotaal	22%	24%	54%	+31%	+25%

Evaluatie 2017 volgens grootte - in vergelijking met evaluatie 2016

Aantal werknemers	minder goed	even goed/slecht	beter	Saldo +/- 2017	Vergelijking: Saldo +/- 2016
1: minder dan 5	27%	36%	37%	+11%	+9%
2: 5-9	21%	33%	46%	+25%	+24%
3: 10-19	23%	8%	69%	+46%	+21%
4: 20-49	20%	23%	57%	+36%	+29%
5: 50-99	15%	7%	78%	+63%	+28%
6: 100-249	20%	23%	57%	+37%	+76%
7: meer dan 250	24%	15%	61%	+36%	+37%
Eindtotaal	22%	24%	54%	+31%	+25%

Verwachting volgend jaar (2018)

(In vergelijking met voorgaand jaar)

Verwachtingen 2018 volgens sector - in vergelijking met verwachtingen 2017

Sector	minder goed	even goed/slecht	beter	Saldo +/- 2018	Vergelijking: Saldo +/- 2017
Bouw	3%	35%	61%	+58%	+43%
Detailhandel	13%	45%	42%	+29%	+24%
Diensten	6%	25%	69%	+63%	+43%
Groothandel	16%	26%	58%	+42%	+43%
Productie	11%	26%	64%	+53%	+50%
Eindtotaal	8%	31%	61%	+53%	+40%

Verwachtingen 2018 volgens grootte - in vergelijking met verwachtingen 2017

Aantal werknemers	minder goed	even goed/slecht	beter	Saldo +/- 2018	Vergelijking: Saldo +/- 2017
1: minder dan 5	9%	34%	57%	+49%	+28%
2: 5-9	12%	35%	54%	+42%	+38%
3: 10-19	2%	19%	79%	+77%	+47%
4: 20-49	9%	38%	54%	+45%	+53%
5: 50-99	4%	21%	75%	+71%	+50%
6: 100-249	7%	23%	70%	+63%	+56%
7: meer dan 250	12%	33%	55%	+42%	+22%
Eindtotaal	8%	31%	61%	+53%	+40%

Focus 2018 in vergelijking met 2017				Saldo +/-		
	lager	gelijk	hoger	2018	2017	2016
Interne organisatie verbeteren (procesinnovatie)	2%	34%	65%	63%	60%	65%
Marktaandeel vergroten (op bestaande markten)	3%	44%	54%	51%	52%	55%
Marketing en communicatie	2%	46%	52%	50%	/	/
Welzijn en plezier op het werk (interne personeelsorganisatie)	2%	52%	46%	45%	/	/
Financiële gezondheid bewaren	1%	55%	44%	42%	36%	40%
Nieuwe markten aanboren	5%	48%	47%	42%	45%	42%
Nieuwe producten op de markt brengen (productinnovatie)	3%	62%	35%	32%	27%	32%
Vacatures ingevuld krijgen	8%	54%	37%	29%	13%	6%
Ecologische voetafdruk verminderen	4%	72%	23%	19%	8%	19%
(Verder) internationaliseren	7%	74%	19%	12%	4%	6%

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Focus 2018 in vergelijking met 2017	Saldo +/-					
	2018	Bouw	Detailhandel	Diensten	Groothandel	Productie
Interne organisatie verbeteren (procesinnovatie)	63%	61%	52%	63%	53%	77%
Marktaandeel vergroten (op bestaande markten)	51%	32%	58%	55%	53%	64%
Marketing en communicatie	50%	48%	54%	50%	42%	50%
Welzijn en plezier op het werk (interne personeelsorganisatie)	45%	44%	46%	45%	16%	53%
Financiële gezondheid bewaren	42%	33%	52%	47%	37%	39%
Nieuwe markten aanboren	42%	31%	50%	46%	47%	41%
Nieuwe producten op de markt brengen (productinnovatie)	32%	23%	30%	31%	47%	42%
Vacatures ingevuld krijgen	29%	24%	18%	34%	26%	36%
Ecologische voetafdruk verminderen	19%	11%	14%	18%	37%	29%
(Verder) internationaliseren	12%	7%	-4%	10%	11%	35%

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

	Saldo +/-							
Focus 2018 in vergelijking met 2017	2018	1: minder dan 5	2: 5-9	3: 10-19	4: 20-49	5: 50-99	6: 100-249	7: 250 of meer
Interne organisatie verbeteren (procesinnovatie)	63%	30%	62%	68%	80%	79%	83%	79%
Marktaandeel vergroten (op bestaande markten)	51%	39%	60%	62%	52%	61%	45%	52%
Marketing en communicatie	50%	43%	40%	55%	58%	61%	48%	48%
Welzijn en plezier op het werk (interne personeelsorganisatie)	45%	27%	27%	47%	52%	71%	62%	61%
Financiële gezondheid bewaren	42%	43%	29%	55%	38%	39%	59%	39%
Nieuwe markten aanboren	42%	31%	47%	53%	41%	68%	28%	42%
Nieuwe producten op de markt brengen (productinnovatie)	32%	25%	24%	43%	29%	46%	31%	39%
Vacatures ingevuld krijgen	29%	1%	16%	30%	38%	54%	69%	48%
Ecologische voetafdruk verminderen	19%	9%	18%	15%	19%	29%	21%	42%
(Verder) internationaliseren	12%	0%	0%	17%	19%	21%	14%	30%

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg

januari 2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Wat is de POL ?

- ✓ Online bevraging bij Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders
- ✓ Op het einde van elk kwartaal
- ✓ 11 meerkeuzevragen over omzet, marktvraag, tewerkstelling, investeringen, export en winstmarge
- ✓ Eén kerngetal = POL: geeft weer hoe de Limburgse ondernemer de economische gang van zaken aanvoelt
- ✓ Reeds 48e peiling (12 jaar)

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Waarom is de POL uniek?

- ✓ Niet afgeleid uit bestaande statistieken
- ✓ Aanvoelen van de Limburgse ondernemers zélf
- ✓ Zeer recente cijfers (peiling eind december)
- ✓ Representatief en relevant:
 - volledige spectrum van ondernemend Limburg: kleine, middelgrote én grote bedrijven
 - op ruime schaal
- ✓ Naast de komende periode, ook bevraging naar resultaten van de afgelopen periode

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

De POL

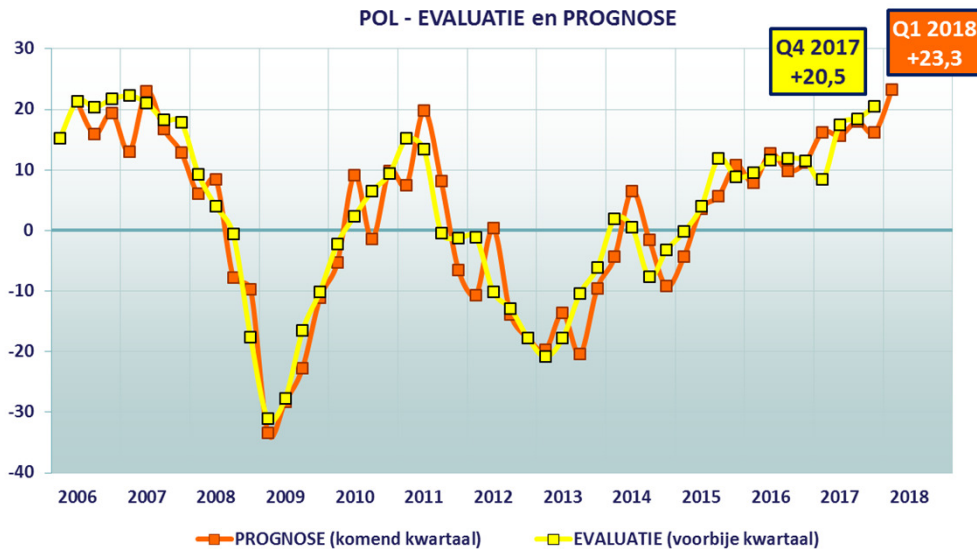
- ✓ Momentopname (eind december 2017)
- ✓ Aanvoelen van het voorbije kwartaal én komende kwartaal

► **POL januari 2018 = +21,9**

- ➡ Stevige stijging t.o.v. okt 2017 (+17,3)
- ➡ Op één hoogste POL-score in 12 jaar
- ➡ Al 12 kwartelen na elkaar 'in de plus'

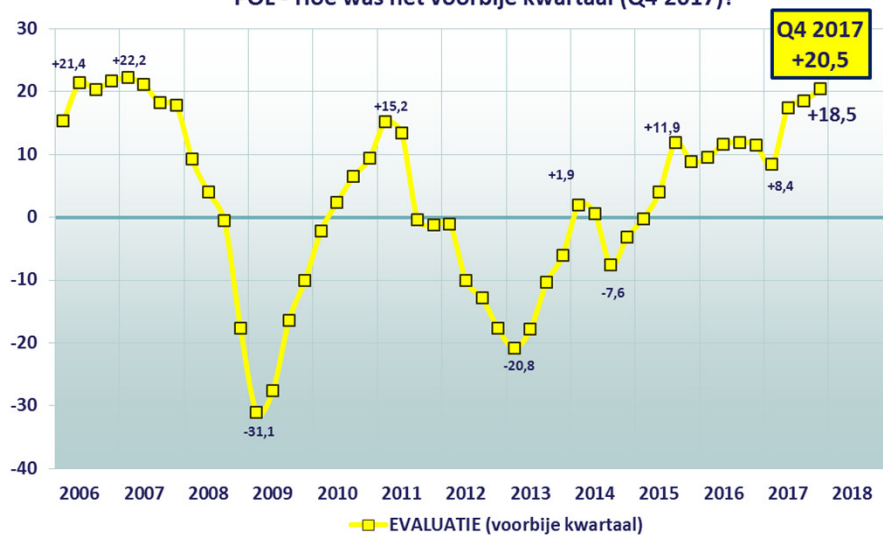
POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - EVALUATIE en PROGNOSE

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - Hoe was het voorbije kwartaal (Q4 2017)?

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Hoe was het voorbije kwartaal?

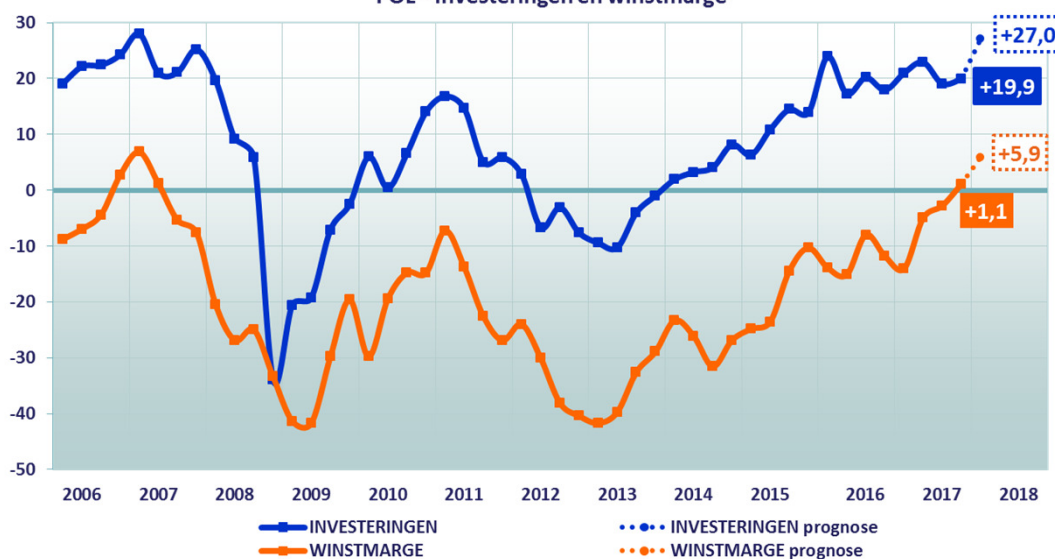
Evaluatie Q4 2017 = POL voorbije drie maanden

➔ **+20,5**

- ➔ Vierde kwartaal 2017 opnieuw beter dan voorgaande (+18,5)
- ➔ Beste kwartaal sinds medio 2007
- ➔ Ruim hoger dan prognose 3 maanden geleden (+16,2)

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - Investerings en winstmarge

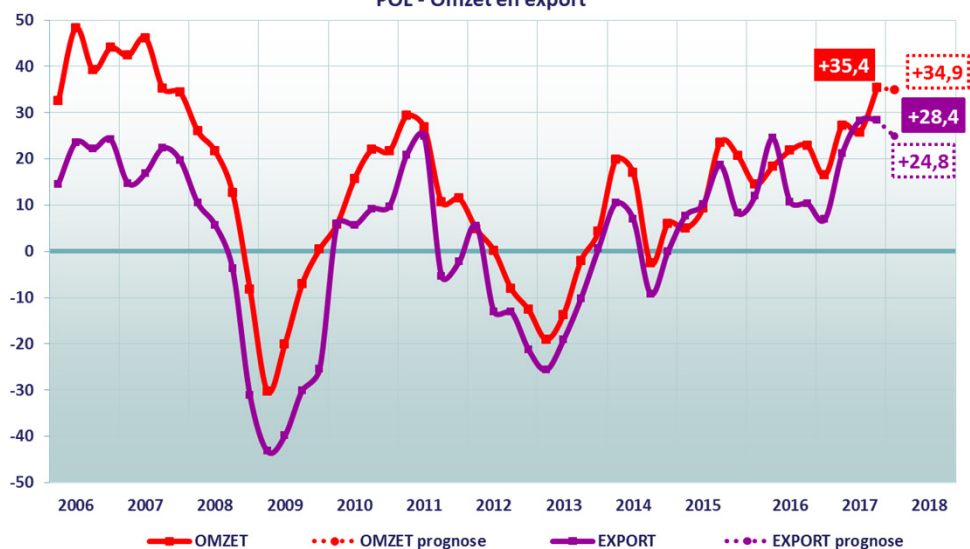
POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - Tewerkstelling

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - Omzet en export

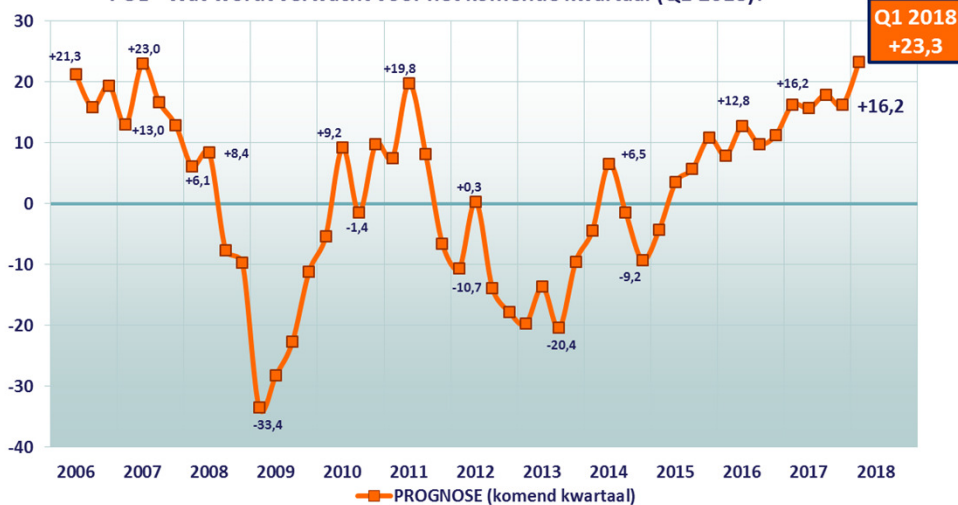
POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Hoe was het voorbije kwartaal (Q4 2017)?

- ➡ Het is gebeurd: positief cijfer voor evolutie **winstmarge (+1,1)**
- ➡ **Alle POL-indicatoren** vertonen **positief cijfer**
- ➡ **Tewerkstellingsgroei enigszins achteruit:** van +22 naar **+17,5** (prognose was +15,6)
- ➡ **Export: opnieuw beste kwartaal sinds POL** (van +28,3 naar **+28,4** 🏆)
- ➡ **Omzet en investeringen** scoren **hoger én ruim beter** dan 3 maanden geleden verwacht:
 - **Omzet:** van +25,8 naar **+35,4** (prognose was +28,9)
 - **Investerings:** van +19 naar **+19,9** (prognose +11,3)

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - Wat wordt verwacht voor het komende kwartaal (Q1 2018)?

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

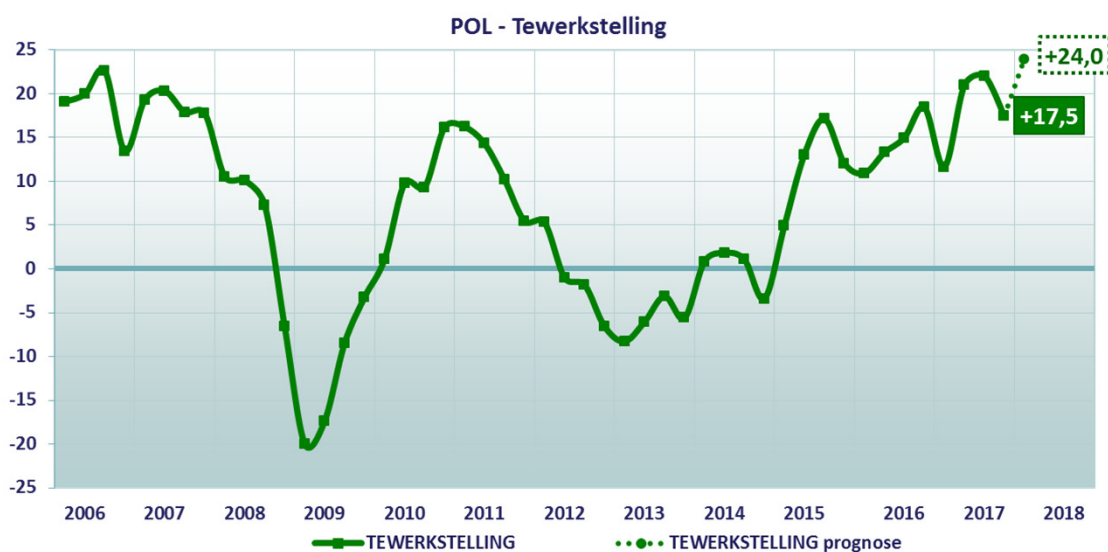
Vooruitzichten 1^e kwartaal van 2017?

Prognose Q1 2018 = POL komende drie maanden

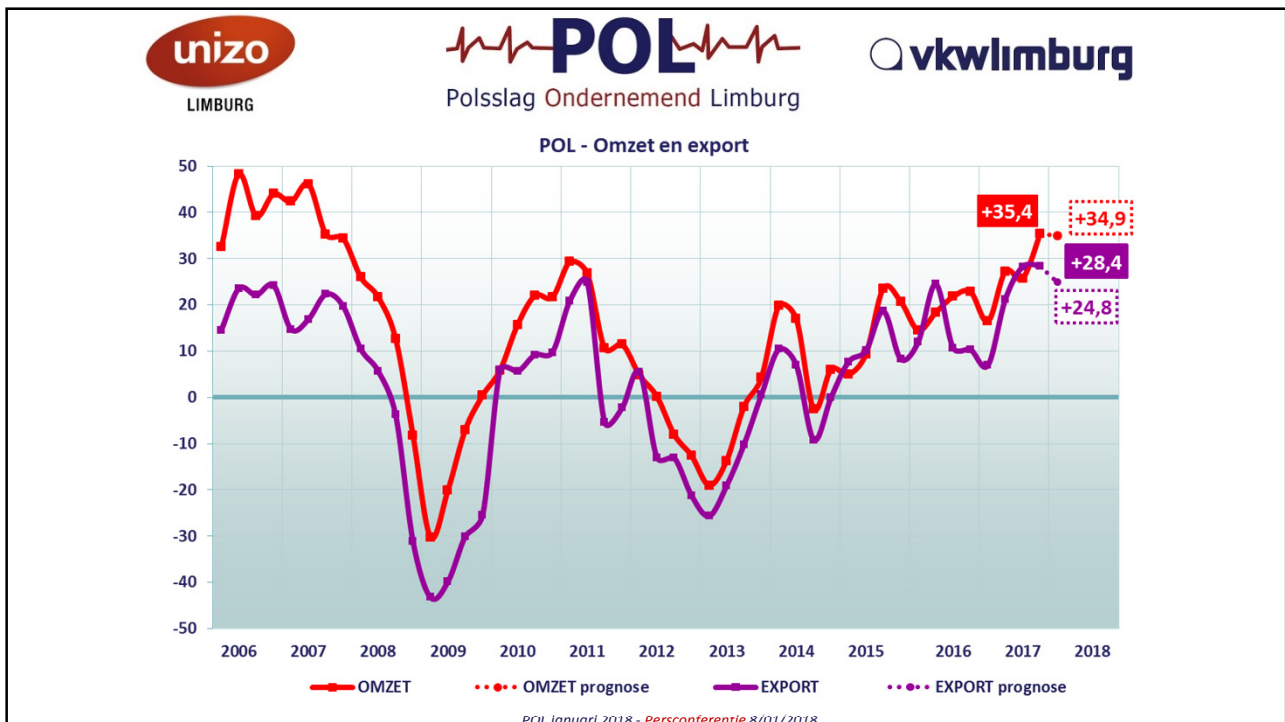
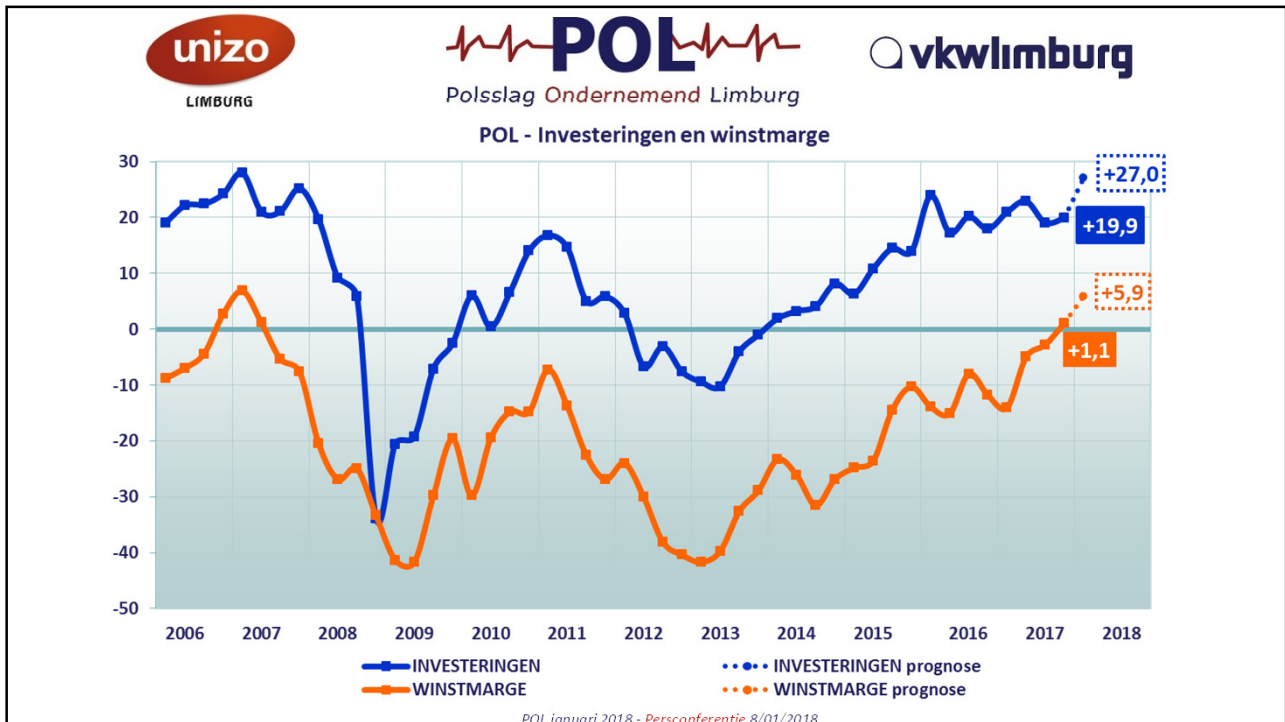
➔ **+23,3** 🏆

- ➔ Forse stijging sinds vorige prognose (+16,2)
- ➔ Hoogste prognose sinds POL-metingen

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Vooruitzichten 1^e kwartaal van 2018?

- ➔ Verwachtingen Q1 2018 inzake tewerkstelling en investeringen lagen nooit hoger:
 - **Tewerkstelling:** van +17,5 naar **+24** 🏆
 - **Investerings:** van +19,9 naar **+27** 🏆
- ➔ Hoop op verdere verbetering winstmarges: +5,9
- ➔ Vooruitzichten omzet en export ietwat lager, maar blijven ruim positief:
 - **Omzet:** van +35,4 naar **+34,9**
 - **Export:** van +28,4 naar **+24,8**

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

apr 2017	jul 2017	okt 2017	jan 2018
+12,0	+17,7	+17,3	+21,9

TOTAAL
POL

Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2018
+8,4	+17,5	+18,5	+20,5
+16,4	+27,3	+25,8	+35,4
+14,4	+25,2	+22,6	+28,2
+6,9	+21,2	+28,3	+28,4
+11,6	+21,0	+22,0	+17,5
+21,0	+22,9	+19,0	+19,9
-14,1	-5,0	-2,8	+1,1

EVALUATIE
POL - voorbije 3 maanden
OMZET
MARKTVRAAG
EXPORT
TEWERKSTELLING
INVESTERINGEN
WINSTMARGE

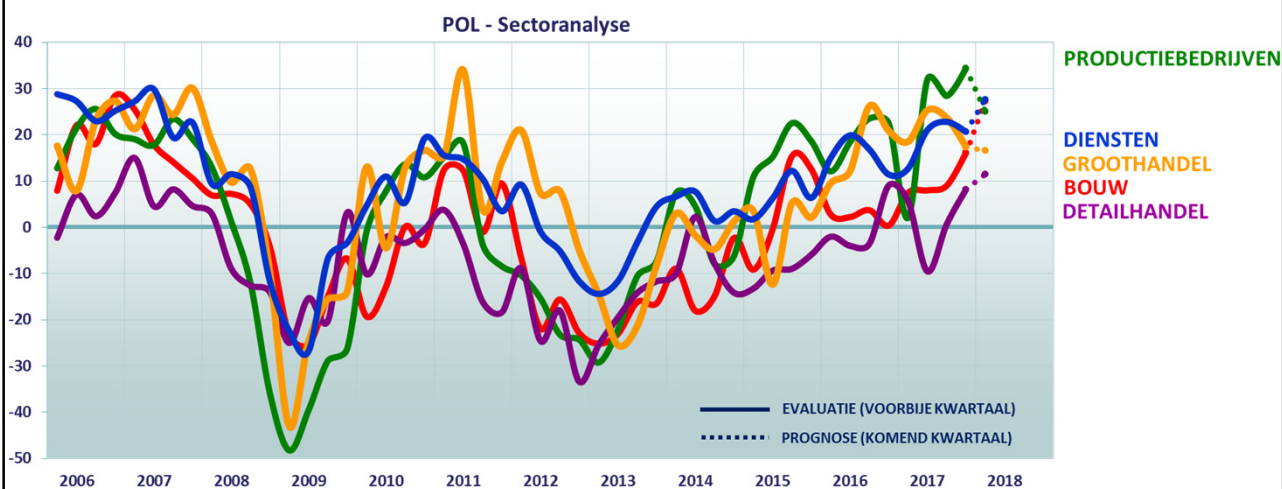
Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018
+15,7	+17,9	+16,2	+23,3
+31,3	+31,6	+28,9	+34,9
+19,0	+22,1	+22,1	+24,8
+11,8	+19,5	+15,6	+24,0
+12,9	+17,4	+11,3	+27,0
+3,5	-0,9	+3,1	+5,9

PROGNOSE
POL - komende 3 maanden
OMZET
EXPORT
TEWERKSTELLING
INVESTERINGEN
WINSTMARGE

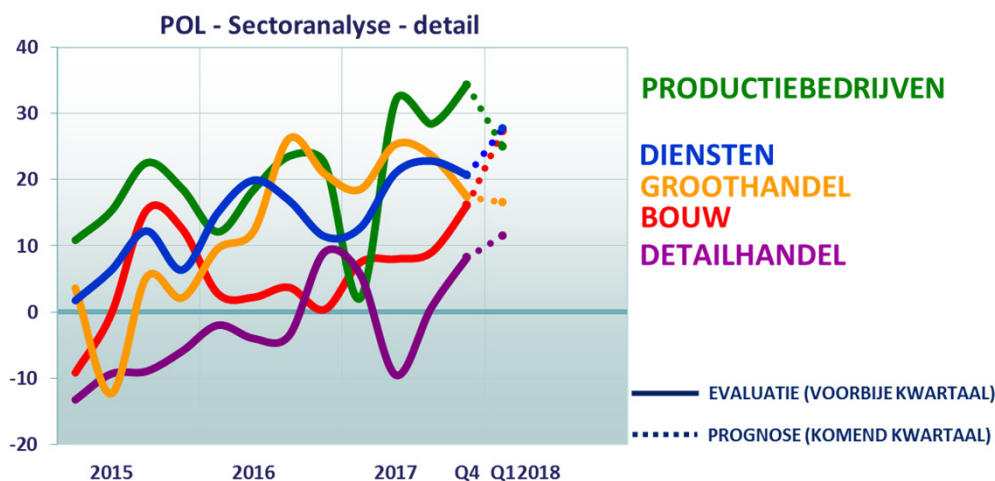
POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg Sectoranalyse

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

BOUW: erop en over?

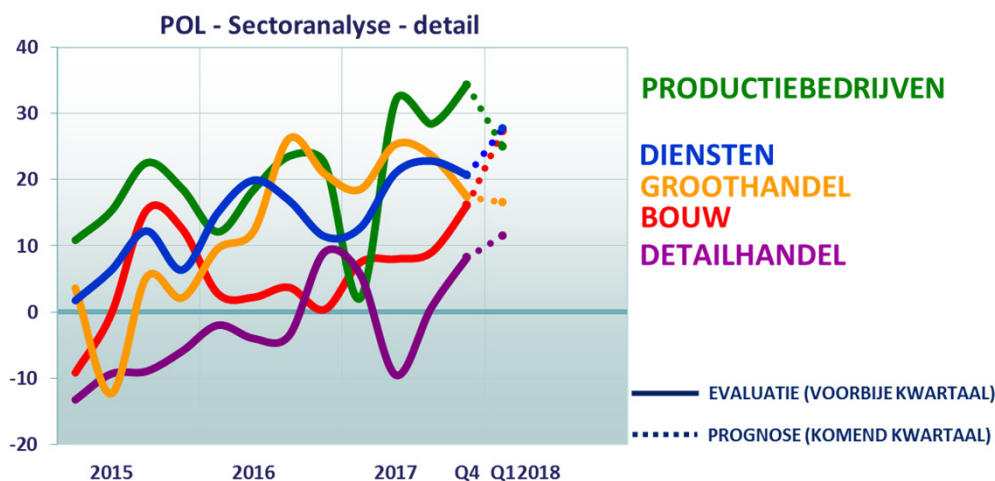
- Lang wat achtergebleven, nu **sterkste stijging globale POL-cijfer (+21,7)**
- Erg positief over eerste kwartaal 2018 (+27,3)
- Investerings iets lager in Q4, **alle overige indicatoren stijgen fors.**
- Tewerkstelling steeg van +14,8 naar +17,8 (<> trend)

SECTOR	BOUW	
	okt 2017	jan 2018
POL	9,4	21,7

EVALUATIE	Q3 2017	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	9,0	16,1
OMZET	20,2	35,2
MARKTVRAAG	35,2	38,5
EXPORT	7,7	14,3
TEWERKSTELLING	14,8	17,8
INVESTERINGEN	13,8	10,0
WINSTMARGE	-11,5	3,3

PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	9,7	27,3
OMZET	20,7	44,4
EXPORT	0,0	28,6
TEWERKSTELLING	20,9	24,4
INVESTERINGEN	5,8	23,3
WINSTMARGE	1,2	15,7

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

PRODUCTIE: kleine kater na recordfeestje?

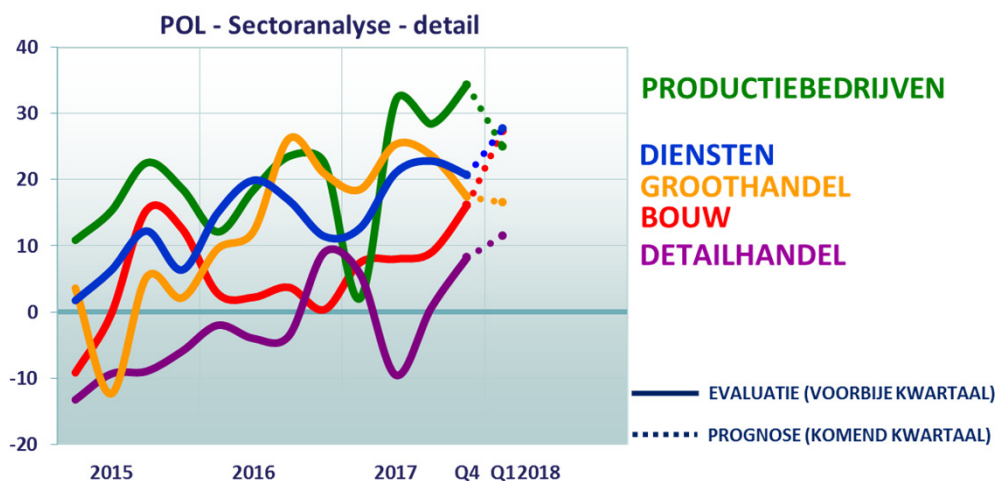
- **All time high: +34,3 🏆**
- **Tewerkstelling** liep licht terug in Q4, maar **blijft** ruim hoger dan in andere sectoren
- Omzet +54,5, winstmarge +13,6
- **Vooruitzichten:** blijven optimistisch, maar toch **opvallende daling** (als enige sector)

SECTOR	PRODUCTIE	
	okt 2017	jan 2018
POL	28,9	29,7

EVALUATIE	Q3 2017	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	28,4	34,3
OMZET	44,3	54,5
MARKTVRAAG	40,5	36,4
EXPORT	37,5	38,3
TEWERKSTELLING	32,1	28,8
INVESTERINGEN	24,4	36,4
WINSTMARGE	3,8	13,6

PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	29,4	25,0
OMZET	44,9	36,4
EXPORT	29,2	26,7
TEWERKSTELLING	32,1	19,7
INVESTERINGEN	25,6	34,8
WINSTMARGE	15,4	7,6

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

DETAILHANDEL knoopt terug aan met herstel

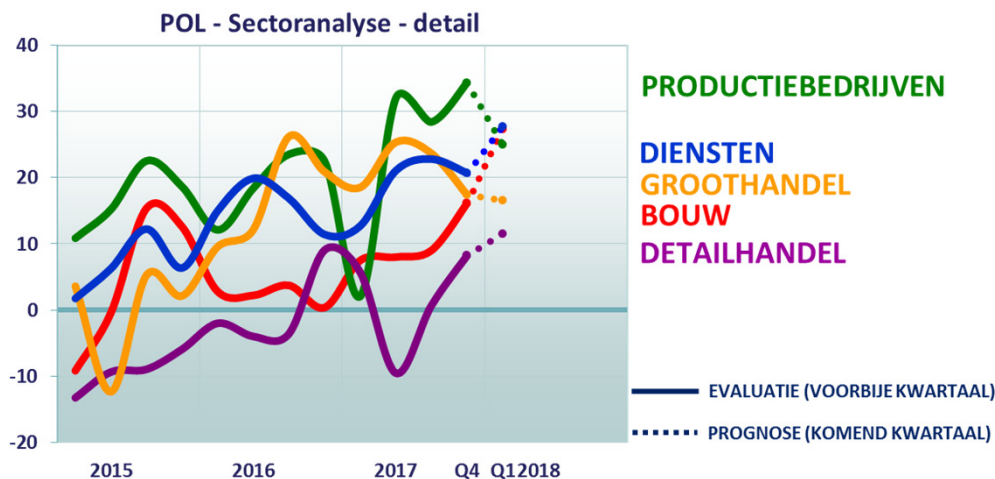
- Na terugval, nu opnieuw **mooi sprong vooruit**: van +1 naar +9,9.
- **Achterstand t.o.v. andere sectoren blijft groot, maar verdere verbetering verwacht voor Q1 2018 (+11,5)**
- **Evolutie winstmarge blijft erg problematisch**

SECTOR	DETAIL HANDEL	
	okt 2017	jan 2018
POL	1,0	9,9

EVALUATIE	Q3 2017	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	0,7	8,2
OMZET	0,0	5,4
MARKTVRAAG	-18,3	3,6
EXPORT	9,1	37,5
TEWERKSTELLING	5,8	1,8
INVESTERINGEN	0,0	18,2
WINSTMARGE	-11,6	-21,8

PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	1,4	11,5
OMZET	11,6	7,3
EXPORT	11,1	37,5
TEWERKSTELLING	-5,8	7,3
INVESTERINGEN	1,4	27,3
WINSTMARGE	-11,6	-21,8

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

GROOTHANDEL: als enige 2x lager

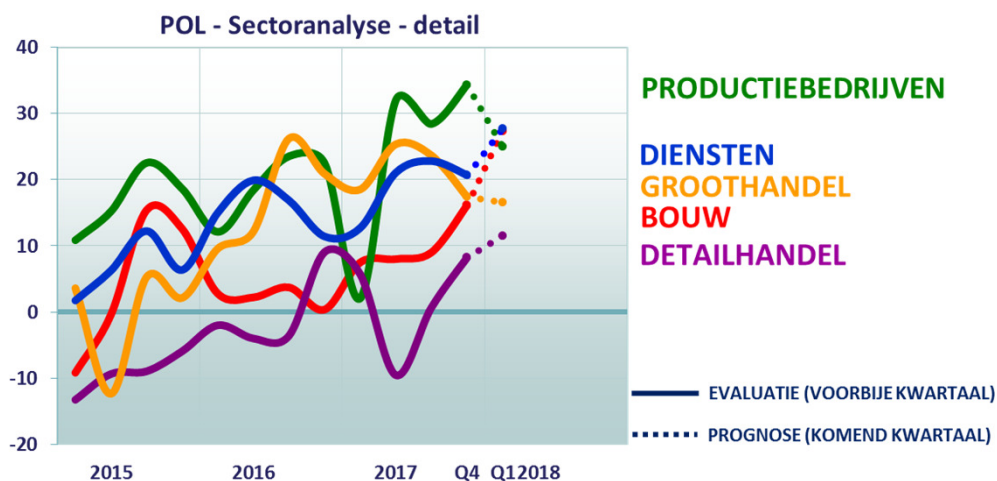
- Enige sector met **lagere inschatting van voorbije kwartaal** (+23,7 -> +17,4) **én komende kwartaal** (+16,6)
- **Q4 was minder erg dan werd verwacht** (prognose was +7,6)
- **Omzet steeg** ruim in Q4, maar **alle andere indicatoren vielen fors terug**. Winstmarge ruim negatief.
- Prognoses: **export valt in negatieve zin op**

SECTOR	GROOTHANDEL	
	okt 2017	jan 2018
POL	15,6	17,0

EVALUATIE	Q3 2017	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	23,7	17,4
OMZET	23,1	57,9
MARKTVRAAG	15,4	0,0
EXPORT	22,2	13,3
TEWERKSTELLING	34,6	15,8
INVESTERINGEN	34,6	15,8
WINSTMARGE	3,8	-15,8

PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	7,6	16,6
OMZET	19,2	36,8
EXPORT	11,1	-6,7
TEWERKSTELLING	3,8	31,6
INVESTERINGEN	15,4	15,8
WINSTMARGE	-11,5	5,3

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

DIENSTEN: meest optimistisch

- Voorbije trimester iets minder goed geëvalueerd: van +22,8 naar +24,2.
- Export, tewerkstelling en investeringen gingen lager
- **Meest optimistisch** van alle sectoren over eerste kwartaal 2018 (+27,6): **over alle indicatoren** heen

SECTOR	DIENSTEN	
	okt 2017	jan 2018
POL	20,8	24,2

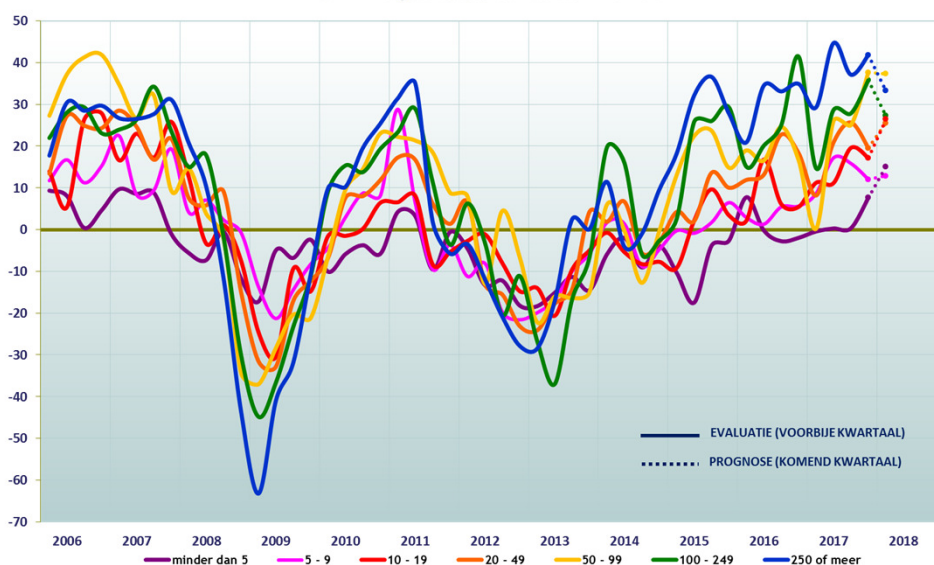
EVALUATIE	Q3 2017	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	22,8	20,7
OMZET	32,6	35,6
MARKTVRAAG	26,9	31,3
EXPORT	26,3	24,3
TEWERKSTELLING	26,9	18,3
INVESTERINGEN	26,1	19,8
WINSTMARGE	2,2	5,3

PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	18,7	27,6
OMZET	35,8	38,9
EXPORT	23,5	30,3
TEWERKSTELLING	16,0	31,8
INVESTERINGEN	10,7	27,1
WINSTMARGE	7,6	10,1

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

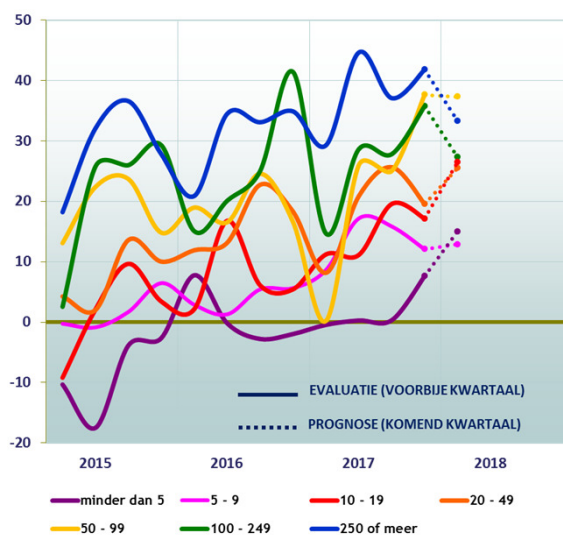
Polsslag Ondernemend Limburg Analyse o.b.v. grootte bedrijf

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg
POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers - detail

POL januari 2018 Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg

**Grote(re)
bedrijven**

AANTAL WERKNEMERS	50 - 99		100 - 249		meer dan 250	
POL	okt 2017	jan 2018	okt 2017	jan 2018	okt 2017	jan 2018
	29,8	37,5	27,6	31,6	33,7	37,6
EVALUATIE	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	25,0	37,7	27,8	35,8	37,1	41,8
OMZET	34,4	60,7	34,6	56,7	51,3	51,5
MARKTVRAAG	40,6	60,7	34,6	46,7	46,2	51,5
EXPORT	26,3	31,3	35,3	38,9	52,2	36,4
TEWERKSTELLING	48,4	50,0	38,5	33,3	46,2	51,5
INVESTERINGEN	9,7	17,9	26,9	43,3	33,3	51,5
WINSTMARGE	6,5	28,6	3,8	6,7	2,6	18,2
PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	34,5	37,3	27,4	27,3	30,2	33,3
OMZET	45,2	57,1	34,6	46,7	35,9	48,5
EXPORT	36,8	43,8	29,4	16,7	40,9	27,3
TEWERKSTELLING	48,4	25,0	15,4	26,7	33,3	36,4
INVESTERINGEN	19,4	32,1	38,5	33,3	23,1	42,4
WINSTMARGE	22,6	28,6	19,2	13,3	17,9	12,1

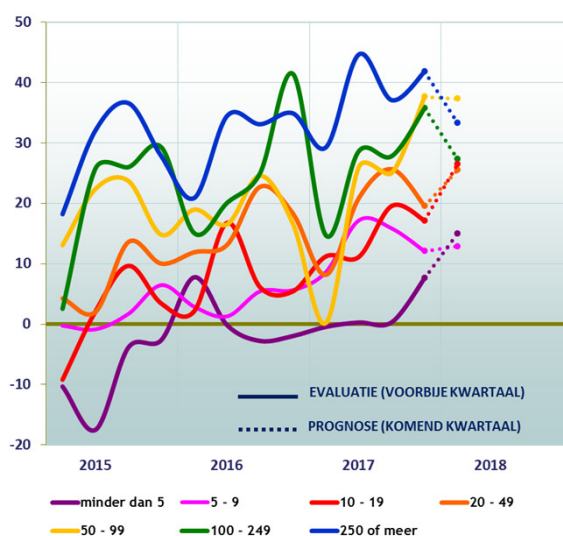
POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

50 of MEER wn.: what goes (high) up, must come down?

- **Q4 2017** was opnieuw een (nog) beter kwartaal
- Maar **verwachtingen voor Q1 2018** worden in vergelijking hiermee **wel duidelijk getemperd**
- Terugval vooruitzichten uit zich over alle deelindicatoren. **Zeer hoge tewerkstellingsgroei neemt wellicht ietwat af bij de grote bedrijven.**
- Blijven een **stuk optimistischer dan de kleine(re) bedrijven**

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers - detail

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Kleine(re) bedrijven

AANTAL WERKNEMERS		5 - 9		10 - 19		20 - 49	
POL	okt 2017	15,7	12,5	okt 2017	17,3	okt 2017	20,8
	jan 2018	12,5	21,8	jan 2018	21,8	jan 2018	22,5
EVALUATIE		Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden		15,9	12,1	19,6	17,2	25,7	19,6
OMZET		23,1	21,4	27,6	33,3	40,0	39,1
MARKTVRAAG		24,6	14,8	25,9	33,3	33,8	24,6
EXPORT		23,5	10,5	23,8	25,0	31,4	35,5
TEWERKSTELLING		9,2	15,1	27,6	13,7	33,8	15,9
INVESTERINGEN		20,3	18,9	36,2	15,7	20,0	8,7
WINSTMARGE		3,1	-5,7	-17,2	-2,0	3,1	-1,4
PROGNOSE		Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden		15,5	12,9	15,1	26,4	15,9	25,5
OMZET		28,1	18,9	36,2	45,1	33,8	26,1
EXPORT		17,6	5,9	15,0	30,0	14,3	29,0
TEWERKSTELLING		14,3	11,3	12,1	18,4	23,4	42,0
INVESTERINGEN		19,0	22,6	22,4	30,6	0,0	26,1
WINSTMARGE		-1,6	5,7	-10,3	8,2	7,8	4,3

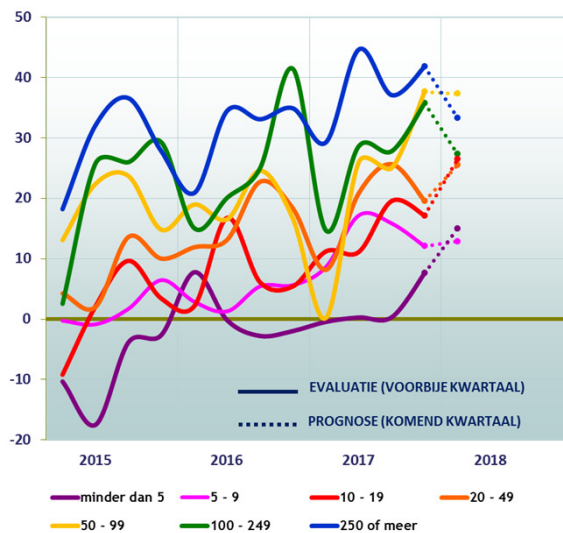
POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

5 TOT 49 wn.: reculer pour mieux sauter?

- OMGEKEERD BEELD: **voorbije kwartaal minder positief, maar vooruitzichten net in stijgende lijn**
- **5 à 9 wn. wel minder uitgesproken hogere prognoses** (zelfs lager in vergelijking met prognose drie maanden geleden)
- Evolutie **winstmarges** bleef (<> grotere collega's) negatief in Q4, maar voorzichtig positieve vooruitzichten hieromtrent

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg
POL - Analyse o.b.v. aantal werknemers - detail

POL januari 2018 Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg

**Kleinste
bedrijven**

AANTAL WERKNEMERS minder dan 5

POL

okt 2017	jan 2018
0,4	11,3

EVALUATIE	Q1 2018	Q4 2017
POL - voorbije 3 maanden	0,3	7,6
OMZET	5,2	22,7
MARKTVRAAG	-2,7	12,4
EXPORT	0,0	13,3
TEWERKSTELLING	0,0	-4,1
INVESTERINGEN	4,5	13,4
WINSTMARGE	-8,1	-7,2

PROGNOSE	Q4 2017	Q1 2018
POL - komende 3 maanden	0,5	15,0
OMZET	14,4	29,9
EXPORT	0,0	15,4
TEWERKSTELLING	-1,8	15,5
INVESTERINGEN	-5,5	19,6
WINSTMARGE	-4,6	-5,2

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

MINDER DAN 5 wn.: positivisme nagenoeg op hoogste niveau

- Betere evaluatie voorbije kwartaal tot **+7,6** = op één na hoogste in 10 jaar
- En verder stijgende prognose komend kwartaal tot **+15** = op één na hoogste ooit
- Verwachten als enige nog geen positieve evolutie van de winstmarges in Q1 2018

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Tot slot: de POL over heel 2017

TOTAAL	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
POL	+18,5	+17,3	-5,9	-19,1	+5,1	+4,7	-12,2	-12,9	-2,1	+6,6	+11,8	+17,2

EVALUATIE	EVALUATIE											
POL - voorbije 3 maanden	+19,7	+19,9	-1,3	-21,3	+4,0	+6,7	-10,5	-13,8	-2,1	+6,1	+11,2	+16,2
OMZET	+41,0	+39,5	+13,0	-14,2	+16,3	+19,6	-3,9	-7,6	+10,1	+14,7	+19,4	+26,2
MARKTVRAAG	+26,3	+22,1	-19,6	-34,0	+5,8	+1,6	-30,6	-27,5	-11,9	-0,3	+5,1	+22,6
EXPORT	+21,1	+18,4	-4,7	-34,6	+7,6	+9,5	-10,5	-13,6	+2,1	+11,2	+14,4	+21,2
TEWERKSTELLING	+18,8	+18,8	+4,9	-12,3	+9,1	+11,6	-1,0	-5,8	+0,1	+11,8	+14,4	+18,0
INVESTERINGEN	+21,9	+23,8	+7,0	-12,4	+6,7	+10,6	-3,7	-6,2	+4,3	+11,4	+19,8	+20,7
WINSTMARGE	-4,4	-1,3	-26,6	-33,1	-19,7	-17,6	-33,2	-35,7	-27,0	-18,3	-12,2	-5,2

PROGNOSE	PROGNOSE											
POL - komende 3 maanden	+17,4	+14,7	-10,6	-16,8	+6,3	+2,7	-12,8	-12,0	-2,1	+7,0	+12,5	+18,3
OMZET	+33,8	+28,2	-5,3	-11,3	+18,3	+9,4	-8,4	-4,5	+6,3	+16,7	+19,5	+31,7
EXPORT	+17,3	+13,9	-15,4	-23,9	+9,5	+3,4	-8,3	-6,9	+8,8	+12,9	+19,8	+22,0
TEWERKSTELLING	+15,9	+14,4	-1,7	-11,7	+8,5	+8,6	-7,4	-10,3	-2,5	+6,2	+13,2	+17,7
INVESTERINGEN	+16,3	+17,2	-4,4	-12,2	+5,4	+4,6	-12,7	-10,8	-2,6	+9,0	+13,2	+17,1
WINSTMARGE	+3,7	-0,3	-26,3	-25,1	-10,3	-12,7	-27,0	-27,4	-20,6	-9,8	-3,0	+2,9

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Tot slot: de POL over heel 2017

- Gemiddelde van **+17,2** over 4 kwartalen
- Komend van +11,8 over heel 2016
- **Vierde keer op rij duidelijk beter jaar** dan voorgaande
- **Toch moet 2017** daarmee nog **nipt de duimen leggen** voor 2006 (+18,5) en 2007 (+17,3)
- Gemiddelde prognoses wel hoogste ooit

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

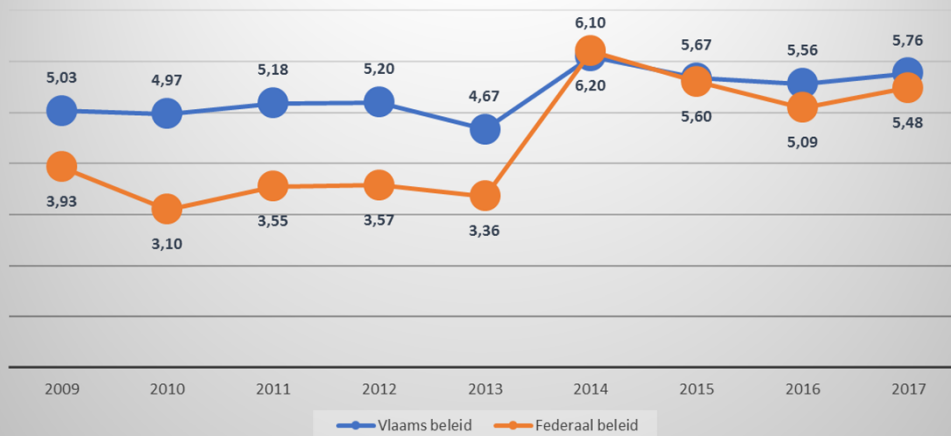
POL Themabevraging januari 2018

'Outlook 2018'

deel 2: evaluatie Federaal en Vlaams beleid

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Beoordeling Vlaams en federaal beleid afgelopen jaar (2017)

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Beoordeling 2017 volgens sector - scores op 10

Sector	Vlaams beleid	Federaal beleid
Bouw	5,48	5,09
Detailhandel	5,63	5,50
Diensten	5,90	5,56
Groothandel	5,26	5,26
Productie	6,11	5,89
TOTAAL	5,76	5,48

Vergelijking: beoordeling 2016

Vlaams beleid	Federaal beleid
5,44	5,08
5,35	4,97
5,67	4,90
5,27	5,03
5,89	5,72
5,56	5,09

Beoordeling 2017 volgens grootte - scores op 10

Aantal Werknemers	Vlaams beleid	Federaal beleid
1: minder dan 5	5,44	5,21
2: 5-9	5,88	5,39
3: 10-19	6,17	5,81
4: 20-49	5,70	5,38
5: 50-99	5,96	5,71
6: 100-249	5,53	5,43
7: meer dan 250	6,06	5,94
TOTAAL	5,76	5,48

Vergelijking: beoordeling 2016

Vlaams beleid	Federaal beleid
5,25	4,80
5,28	4,82
5,64	5,00
5,97	5,24
5,69	5,22
5,68	5,52
6,07	6,30
5,56	5,09

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Beoordeling van het regeringswerk op het vlak van:
(gemiddelde score op 10)

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Beoordeling van het regeringswerk in 2017 op het vlak van:
(gemiddelde score op 10 - volgens sector)

	TOTAAL	Bouw	Detailhandel	Diensten	Groothandel	Productie
Wegwerken loonkostenhandicap	5,2	4,8	4,8	5,3	5,6	5,7
Flexibelere arbeidsmarkt	5,1	4,9	5,2	5,3	5,1	5,0
Faciliteren van financiering voor het bedrijfsleven	4,8	4,7	4,3	5,0	4,8	5,1
Verlaging van de belastingdruk	4,8	4,6	4,2	4,9	4,8	5,4
Beter sociaal statuut voor zelfstandige ondernemers	4,3	3,8	4,0	4,5	4,6	4,7
Beter aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	4,2	3,9	4,2	4,3	4,4	4,3
Fiscale hervorming/vereenvoudiging	4,2	3,9	3,8	4,3	4,5	4,5
Betaalbare sociale zekerheid (o.a. vergrijzing, pensioenproblematiek)	4,1	3,9	3,9	4,2	4,2	4,2
Vlottere vergunningen	4,1	3,8	4,2	4,2	4,2	4,2
Verzekeren van energievoorziening aan competitieve prijzen	3,8	3,7	3,9	4,0	3,9	3,8
Efficiëntere en kleinere overheid	3,8	3,5	3,7	4,0	3,9	3,7
Administratieve vereenvoudiging	3,6	3,2	3,6	3,8	3,8	4,0
Mobiliteit en bereikbaarheid	3,2	3,0	3,5	3,3	2,7	3,3

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Beoordeling van het regeringswerk in 2017 op het vlak van:

(gemiddelde score op 10 - volgens grootte)	TOTAAL	< 5	5-9	10-19	20-49	50-99	100-249	>= 250
Wegwerken loonkostenhandicap	5,2	4,9	5,6	5,1	5,2	5,3	5,2	5,8
Flexibelere arbeidsmarkt	5,1	5,1	5,5	4,9	5,0	5,2	4,8	5,2
Faciliteren van financiering voor het bedrijfsleven	4,8	4,5	5,0	4,6	4,9	4,8	5,3	5,4
Verlaging van de belastingdruk	4,8	4,4	4,8	4,5	4,7	5,5	5,4	5,4
Beter sociaal statuut voor zelfstandige ondernemers	4,3	4,2	4,4	4,0	4,2	4,5	4,1	5,0
Betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	4,2	4,3	4,3	3,7	4,1	4,2	4,1	4,8
Fiscale hervorming/vereenvoudiging	4,2	4,1	4,1	3,7	4,2	4,7	3,9	4,9
Betaalbare sociale zekerheid (o.a. vergrijzing, pensioenproblematiek)	4,1	4,3	4,3	4,0	3,8	4,0	3,7	4,3
Vlottere vergunningen	4,1	4,4	4,3	3,9	4,2	3,6	3,6	3,8
Verzekeren van energievoorziening aan competitieve prijzen	3,8	4,0	4,1	3,5	3,9	3,6	3,5	4,0
Efficiëntere en kleinere overheid	3,8	4,1	4,3	3,7	3,5	3,1	3,2	3,7
Administratieve vereenvoudiging	3,6	3,8	3,7	3,5	3,5	3,6	3,2	4,1
Mobiliteit en bereikbaarheid	3,2	3,8	3,9	3,0	2,9	2,7	2,4	3,0

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Stelling 2017:

Een initiatief van de federale regering tot verlaging van de vennootschapsbelasting zal een structureel positief effect hebben op de concurrentiepositie van mijn bedrijf.

	%		
helemaal akkoord	40%	AKKOORD	80%
eerder akkoord	40%		
eerder NIET akkoord	16%	NIET AKKOORD	20%
helemaal NIET akkoord	4%		

Stelling 2018:

De hervorming van de vennootschapsbelasting zal een structureel positief effect hebben op de concurrentiepositie van mijn bedrijf.

	%		
helemaal akkoord	13%	AKKOORD	72%
eerder akkoord	59%		
eerder NIET akkoord	22%	NIET AKKOORD	28%
helemaal NIET akkoord	6%		

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Stelling 2017:

Een initiatief van de federale regering tot **verlaging van de vennootschapsbelasting** zal een structureel **positief effect** hebben op de **concurrentiepositie van ons land**.

	%		
helemaal akkoord	48%	AKKOORD	93%
eerder akkoord	45%		
eerder NIET akkoord	6%	NIET AKKOORD	7%
helemaal NIET akkoord	1%		

Stelling 2018:

De hervorming van de vennootschapsbelasting zal een structureel positief effect hebben op de concurrentiepositie van ons land

	%		
helemaal akkoord	22%	AKKOORD	79%
eerder akkoord	57%		
eerder NIET akkoord	16%	NIET AKKOORD	21%
helemaal NIET akkoord	5%		

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018

Polsslag Ondernemend Limburg Outlook 2018

Vragen?

POL januari 2018 - Persconferentie 8/01/2018